

Memo

Onderwerp

Oplegnotitie passende beoordeling Vlaamse Natura 2000-gebieden

Projectnummer

2022-155

Datum

17 februari 2026

Kenmerk

2022-155-12

Van**Status**

Definitief

Aan

Waterzande

Inleiding

Volgens vaste jurisprudentie¹ van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State mag depositie van en Nederlands project op een buitenlands Natura 2000-gebied worden beoordeeld volgens het toetsingskader dat in het betreffende land wordt gebruikt. Voor Vlaamse gebieden betekent dit dat getoetst mag worden volgens de regels van het Vlaamse Stikstofdecreet. Recent is echter door de Nederlandse en Vlaamse overheden een bestuurlijke afspraak gemaakt over de manier waarop effecten van stikstofdepositie op het buurland worden beoordeeld. In dit memo is uiteengezet wat deze afspraak inhoudt en betekent voor de passende beoordeling voor Waterzande die door Sweco Belgium is uitgevoerd voor de Vlaamse Natura 2000-gebieden.

Bestuurlijke afspraak

In de nieuwe bestuurlijke afspraak tussen Nederland en Vlaanderen is afgesproken dat effecten van Vlaamse projecten op Nederlands grondgebied volgens de Vlaamse methodiek worden beoordeeld en dat effecten van Nederlandse projecten op Vlaamse Natura 2000-gebieden volgens de -strengere- Nederlandse methode moeten worden beoordeeld. Dit betekent onder meer dat bij intern salderen ook de additionaliteit voor de Vlaamse gebieden moet worden onderbouwd. Een uitgebreide toelichting op deze afspraak is te vinden op de website Levend landschap² van de Rijksoverheid.

Voor de beoordeling van de effecten van de stikstofdepositie door Waterzande op Vlaamse Natura 2000-gebieden betekent dit dat de additionaliteit van intern salderen moet worden onderbouwd en dat de restdepositie na intern salderen ecologisch beoordeeld moet worden.

¹ RWE, 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:71

² <https://www.onslevendlandschap.nl/actueel/nieuws/2026/02/16/afspraken-bij-grensoverschrijdende-stikstofeffecten>

Beoordeling volgens de Nederlandse methodiek

Additionaliteit

Als gevolg van uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 18 december 2024³ moet intern salderen gezien worden als een mitigerende maatregel. Een mitigerende maatregel mag alleen als zodanig toegepast worden als deze additioneel is aan de benodigde passende maatregelen voor Natura 2000-gebieden. Dat betekent dat -als de inzet van de referentiesituatie gezien kan worden als passende maatregel- onderbouwd moet worden dat in dat specifieke geval intern salderen additioneel is aan de passende maatregelen die voor de Vlaamse Natura 2000-gebieden moeten worden genomen.

De referentiesituatie die ingezet wordt voor intern salderen, en daarmee dus een mitigerende maatregel is- is niet geschikt als passende maatregel om de stikstofdepositie op Vlaamse Natura 2000-gebieden te verlagen. De depositiebijdrage van de referentiesituatie op de Vlaamse Natura 2000-gebieden is zeer gering: nergens meer dan 0,06 mol N/ha/jr. Deze bijdrage is zo gering en de kosten voor het beëindigen van de mestaanwending die in de referentiesituatie is toegestaan zijn zo hoog dat het beëindigen van de mestaanwending op deze percelen geen reëel onderdeel van een passende maatregel kan zijn. Met andere maatregelen, dichterbij de Vlaamse Natura 2000-gebieden, en generieke maatregelen is op veel minder kostbare wijze een verlaging van de achtergronddepositie te realiseren. Daarbij komt dat het beëindigen of verminderen van mestaanwending buiten Natura 2000-gebieden geen onderdeel is van de Vlaamse stikstofmaatregelen⁴. Voor zover de Vlaamse stikstof-maatregelen zien op mestaanwending, bestaat alleen een maatregel 'nulbemesting' op agrarische percelen binnen Natura 2000-gebieden. De Vlaamse maatwerkgebieden (waarbinnen een gebiedsgerichte aanpak wordt gevolgd) liggen alle rondom Natura 2000-gebieden, en deze maatregel raakt geen gebieden op grotere afstand zoals Waterzande. Dat betekent dat het stopzetten van de mestaanwending op de landbouwpercelen van Waterzande geen (onderdeel van) een passende maatregel kan zijn voor Vlaamse Natura 2000-gebieden en dus sprake is van additionaliteit.

Ecologisch oordeel

Omdat de Nederlandse wijze van beoordelen geen gebruik kan maken van de effectdrempel van het Vlaamse Stikstofdecreet, is in het geval van een berekende depositietoename een ecologische beoordeling nodig. In de berekening van Waterzande is per saldo een depositietoename berekend op een aantal Vlaamse natura 2000-gebieden. Hiervoor is door Sweco Belgium een passende beoordeling uitgevoerd. Daarin is voor alle relevante Natura 2000-gebieden een ecologische beoordeling uitgevoerd die sterk overeenkomt met de wijze waarop dat in Nederland wordt gedaan. De gevolgen van de extra stikstofdepositiebijdrage is op het niveau van de afzonderlijke habitats beoordeeld en daarbij is rekening gehouden met de specifieke lokale milieuomstandigheden. De beoordeling bevat minder detailinformatie dan in de meeste Nederlandse beoordelingen te vinden is. Dit komt doordat minder detailinformatie beschikbaar is over de Vlaamse Natura 2000-gebieden dan voor Nederlandse Natura 2000-gebieden. De door Sweco Belgium opgestelde passende beoordeling bevat de meest recente informatie over de Natura 2000-gebieden en maakt gebruik van de actuele kennis en inzichten over de effecten van stikstofdepositie.

³ Amercentrale (ECLI:NL:RVS:2024:4909) en Rendac (ECLI:NL:RVS:2024:4923).

⁴ <https://www.vlaanderen.be/stikstof-in-vlaanderen/maatregelen-om-stikstof-terug-te-dringen>

Conclusie

Uit dit memo volgt dat ook ten aanzien van de Vlaamse Natura 2000-gebieden is voldaan aan de additionaliteitsvereiste. Het stopzetten van de mestaanwending op de landbouwpercelen van Waterzande kan geen (onderdeel van) een passende maatregel zijn voor Vlaamse Natura 2000-gebieden en dat betekent is dat sprake is van additionaliteit. De ecologische beoordeling die door Sweco Belgium is opgesteld voor de Vlaamse Natura 2000-gebieden bevat een ecologische beoordeling van de extra depositiebijdrage die in voldoende overeenkomt met de wijze van beoordelen die in Nederland gebruikelijk is. Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat ook op basis van de Nederlandse wijze van beoordelen geconcludeerd kan worden dat het project Waterzande de natuurlijke kenmerken van de Vlaamse Natura 2000-gebieden niet zal aantasten.